

vyplývají. V druhé části stati se zabývá transpozicí evropského práva do právních řádů členských a přidružených zemí a rozdíly mezi těmito dvěma skupinami zemí z hlediska povinnosti přejímání směrnic do národního práva.

L. Cabada v článku *Republika Slovinsko a Evropská unie* popisuje vývoj Slovinska v 90. letech minulého století, okolnosti vzniku státu, jeho pozici v mezinárodních vztazích, soustředí se na komplikovaný vztah Slovinska k Itálii a na neúspěšné snahy slovinské diplomacie vstoupit do NATO s ČR, Polskem a Maďarskem. Další část své práce věnuje současné ekonomické situaci Slovinska, která mu dává mezi kandidátskými zeměmi vstupu velmi dobrou výchozí pozici. V závěru svého příspěvku analyzuje vztahy slovinských politických stran k otázce vstupu do Evropské unie a vývoj veřejného mínění, hlavně v souvislosti s nejasností, kdy a jestli vůbec ke vstupu dojde.

Sborník *Východní rozšíření Evropské unie. Východiska – stav – perspektivy* nabízí čtenáři zasvěcený pohled na problematiku připravovaného východního rozšíření Evropské unie. Předností sborníku je úsilí autorů o nezaujatý přístup k otázce integrace, o uvedení všech podstatných skutečností, přehlednost příspěvků vč. jejich možného využití jako sekundárního zdroje pro získávání informací o momentálním stavu institucionální struktury EU a situaci v některých kandidátských zemích, dále pak zaměření na otázky patřící k nejpodstatnějším (připravenost EU a kandidátských zemí, vliv evropské integrace na Ústavy a právní řád kandidátských zemí, zapojení do regionálních struktur). Některé bezpochyby zajímavé a významné otázky nejsou ve sborníku podrobněji zachyceny, např. vztah politických reprezentantů a veřejnosti dalších kandidátských zemí kromě Slovinska k Evropské unii, analýza příčin úspěchů a neúspěchů při aproximaci práva kandidátských zemí s komunitárním právem apod. Zde je ale nutno uvést, že zcela kompletní analýza veškerých problé-

mů spojených s východním rozšířením EU je vzhledem k šíři celé problematiky prakticky nemožná a skladba článků velmi dobře naplňuje cíl podat zájemci kvalitní informace o nejvýznamnějších problémech východního rozšíření Evropské unie.

Jakub Šedá

Emmanuel Bernabéu-Casanova:

LE NATIONALISME CORSE ... GENÈSE, SUCCÈS ET ÉCHEC,

L'Hartman, Paris, 1997

V knize *Le Nationalisme Corse* (Korsický nacionalismus ... vznik, úspěch a nezdár) Emmanuel Bernabéu-Casanova, představitel generace mladých francouzských politologů a odborník na současnou Korsiku Centra geopolitického výzkumu a analýzy v Paříži, sleduje, jak již titul naznačuje, vývoj korsického nacionalismu. Autor svou práci opírá o závěry klasických teorií Ernesta Gellnera a především Miroslava Hrocha, který vytvořil model trojstupňového vývoje nacionalismu. Autor se zaměřuje na Korsiku v přechodu z období vlastenecké agitace do éry masového národnostního hnutí. Nacionalismus přitom vnímá jako politickou sílu, která má notné předpoklady k tomu, aby převedla tradičně uzavřené ostrovní společenství do období moderně pojaté občanské společnosti. Z tohoto úhlu je také nutno chápat i závěrečné vyznění autora celkového zhodnocení národnostního hnutí daného období na Korsice.

Recenzovanou publikaci tvoří dvě hlavní části, které rozebírají základní témata, a dále několik příloh, z nichž nejdůležitější je autorův rozsáhlý rozhovor s jedním z nejvýznamnějších představitelů korsického národnostního hnutí, doktorem Edmondem Simeonim.

V závěrečném interview přináší dlouholetý výhled nacionalistů vlastní pohled na období posledního čtvrtstoletí a práci tak dodává i jistý punc autenticity.

Každá z hlavních částí knihy je rozdělena do tří kapitol. První kapitola nastiňuje stručný přehled historie Korsiky od starověku až do poloviny 20. století, přičemž největší důraz je kladen na osobu národního hrdiny z 18. století Pascala Paoliho. Druhá kapitola zachycuje období od druhé světové války do poloviny 70. let. Na tomto místě autor nabízí hlubší rozbor vzniku moderního nacionalismu na ostrově, jehož příčiny nachází v hospodářsko-spoločenských změnách v poválečné Evropě. Na Korsice „vycházelo téma nacionalismu, který s sebou nesl jistý potenciál modernizace, z oblasti ekonomiky, politiky a zájmu o národní identitu“ (s. 77). Nacionalisté chtěli, podle Bernabéu-Casanovy, řešit nejistou ekonomickou situaci ostrova, ochranu životního prostředí, jakož i krizi národní identity, kterou v 60. letech vyvolala repatriace 17 000 Francouzů z Alžíru. Dalším okruhem jejich zájmu se stal především boj za uznání korsického jazyka a otevření národní univerzity v Corti. V řešení stále živého společenského problému místních klanů, které se stavěly proti demokratickým institucím, spatřuje autor jeden z hlavních možných přínosů národnostního hnutí ostrova. V tomto bodě je nutno podotknout, že materiály dokazující živost systému klanů pocházejí, snad vinou nedostatku dobových dokumentů, až z první poloviny 90. let, tedy z období, kterým se práce vůbec nezabývá. Třetí kapitola uzavírá první část knihy. Věnuje se stejnému časovému úseku jako kapitola předchozí, ale přináší nová hlediska. Po všeobecném popisu vývoje nacionalismu je čtenáři poskytnut podrobný rozbor jeho hranic. Analýze jsou podrobeny nejen tři generace bojovníků, ... kdy se z prostého boje za splnění požadavků vyčlenili korsičtí nacionalisté prosazující autonomii a později také bojovníci za nezávislost“ (s. 79) ale i velcí rivalové uvnitř národnostního hnutí, a sice

strany ARC (Korsická regionální akce) a FRC (Korsická regionální fronta). Další téma pak sleduje vstup násilí do politické hry. Pod vlivem násilí se nacionalismus vydává nekontrolovatelným směrem, který vede k všeobecné radikalizaci hnutí a posléze k tragédii v Alérii.

Druhá část knihy se skládá také ze tří kapitol, které tentokrát sledují přísně chronologicky „postup národa k nezdaru“ (s. 105). Kapitola IV. zahrnuje léta 1975–1981, tedy období po „roce I. Korsického národa“ (s. 104) jak označil rok alérijské tragédie korsický týdeník *Arritti!*. Reálná existence národa již zpochybňována není, ve společnosti však dochází k tzv. alérijskému paradoxu, kdy „nacionalistů neustále přibývalo, ale byli rozděleni, jako nikdy předtím“ (s. 130). Na výsluní politického života ostrova se navíc dostávají radikální skupiny typu teroristické organizace FLNC (Fronta národního osvobození Korsiky), které s sebou přinášely různorodé požadavky autonomie či nezávislosti. Společnost se jejich vinou rozdělila po národnostní linii. Centrální vláda tehdy na nestabilní situaci na Korsice reagovala politikou represí.

Název páté kapitoly „Naděje Korsiky 10. května 1981“ naznačuje její obsah. François Mitterand vítězí v prezidentských volbách a zavádí nový kurz politiky. Během jediného roku získává ostrov zvláštní status a ustavuje se korsické národní shromáždění. Novátorská politika slibovala mnohé, jelikož „v případě volebního vítězství by autonomisté mohli dosáhnout uskutečnění téměř veškerých požadavků na Francouzské republice“ (s. 154). Korsika tedy měla, soudí autor, všechny předpoklady k tomu, aby dosáhla splnění cílů národnostního hnutí.

Naprostý krach korsického nacionalismu pak Bernabéu-Casanova situuje do let 1982 až 1984, kterým se věnuje kapitola poslední. Rozpory a soupeření různých proudů nacionalistů usilujících o nezávislost, potlačení role autonomistů, nová krvavá kampaň organizace FLNC spolu s odporem tradičních složek společnosti podporované obavami klanů o možnou

ztrátu vlivu nedávaly národnostní myšlenky velkou naději na úspěch. Nacionalisté sice ve volbách do místního parlamentu roku 1982 získali přibližně 15 % hlasů, ovšem do voleb roku 1984 se stačili výrazně rozštěpit a všechny rozhádané nacionalistické strany dosáhly dohromady pouhých 11,4 % hlasů. (s. 217)

V závěru knihy autor zmiňuje úspěchy korsického nacionalismu, jmenovitě přísnou ochranu přírodního bohatství, podporu jazyka a kultury, zlepšení ekonomiky ostrova, jakož i uspořádání jeho obrany a vůbec uznání jedinečnosti ostrova i samotné existence Korsičanů coby národa, ovšem jedním dechem dodává, že tyto dílčí úspěchy nemohou vyvážit množství po sobě jdoucích nezdarů, které započaly rokem 1984. Základní neúspěch vidí v neschopnosti rozmělnit moc klanů, které dodnes ovládají mnohé instituce pomocí tradičního klientelismu. Vážný problém dále spatřuje ve vypjaté xenofobii, kterou na ostrově pomáhal nacionalismus pěstovat, jakož i ve spojení národnostní politiky s politickým násilím, které stálo u jejího zrodu.

Celkově je recenzovaná práce možno vnímat jako podrobný a ucelený obraz vývoje národnostního hnutí na Korsice, které autor vymezil obdobím od konce 50. let do roku 1984. Za nedostatek by snad mohl být považován chybějící nástin vývoje zbytku politické scény ostrova, který by napomohl lepšímu zasazení významu národnostního hnutí do celkového obrazu korsické společnosti. Bernabéu-Casanova nicméně napsal studii, která obsahuje mnoho zajímavých postřehů, přesných analýz a hodnocení, podložených velkým množstvím původních materiálů, jejichž těžiště tkví v citacích dobových politických projevů, prohlášení či interview jednotlivých aktérů a v novinových statích, u kterých se autorovi podařilo vyvážit hledisko místní i centrální.

Kniha je také doplněna chronologickou tabulkou vývoje nacionalismu, obrazovým materiálem, výše zmíněným rozhovorem s doktorem Simeonim a také přehledným seznamem sekundární literatury, který představuje cenný a užitečný nástroj ke sledování národnostní otázky nejen na Korsice, ale i v celé Francii.

Libor Štěpánek